

พระราชกฤษฎีกา

กำหนดกิจการธนาคารแห่งประเทศไทย

พุทธศักราช 2485

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร

ลงวันที่ 4 สิงหาคม พุทธศักราช 2480

และวันที่ 16 ธันวาคม พุทธศักราช 2484)

ชาติชาย ทิพอาภา

ปรีดี พนมยงค์

ตราไว้ ณ วันที่ 4 ธันวาคม พุทธศักราช 2485

เป็นปีที่ 9 ในรัชกาลปัจจุบัน

ตอนที่ 76 เล่ม 59

ราชกิจจานุเบกษา

8 ธันวาคม 2485

โดยที่เห็นสมควรกำหนดกิจการเพื่อปฏิบัติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย พุทธศักราช 2485

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ในพระปรมาภิไธย สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 40 แห่งพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย พุทธศักราช 2485 จึงให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา 1 พระราชกฤษฎีกานี้ให้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกากำหนดกิจการธนาคารแห่งประเทศไทย พุทธศักราช 2485”

มาตรา 2 ให้ใช้พระราชกฤษฎีกานี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา 3 ให้ธนาคารแห่งประเทศไทยเริ่มประกอบธุรกิจ ตั้งแต่วันที่ 11 ธันวาคม พุทธศักราช 2485 เป็นต้นไป

มาตรา 4 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังรักษาการตามพระราชกฤษฎีกานี้

LIRT

หมวด 1

คณะกรรมการ

มาตรา 5 ในการควบคุมและดูแลโดยทั่วไปซึ่งกิจการของธนาคารแห่งประเทศไทย คณะกรรมการต้องควบคุมและดูแลกิจการต่อไปนี้โดยเฉพาะ คือ

- (1) การตั้งและการเลิกสาขาและตัวแทน
- (2) การกำหนดเงื่อนไขและขอบเขตทั่วไปแห่งธุรกิจประเภทต่างๆ ซึ่ง พระราชกฤษฎีกาอนุญาตให้ธนาคารประกอบได้
- (3) การกำหนดอัตรามาตรฐานสำหรับรับช่วง ซื้อมรดก และดอกเบี้ย
- (4) การให้ความสะดวกด้วยเครดิต
- (5) การเสนอบัญชีกำไรขาดทุน งบดุล และรายงานประจำปีตามมาตรา 22 .
- (6) การออกข้อบังคับของธนาคาร

มาตรา 6 ผู้ว่าการจะเรียกประชุมคณะกรรมการเมื่อใดก็ได้ แต่ต้องไม่น้อยกว่าเดือนละครั้ง

ในการประชุม ต้องมีกัมการเข้าประชุมไม่น้อยกว่าสามคน
จึงเป็นองค์ประชุม

มาตรา 7 ในการลงมติของคณะกัมการ ให้ถือคะแนน
เสียงฝ่ายข้างมากเป็นประมาณ

ในกรณีที่มัตคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานมีสิทธิลง
คะแนนอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา 8 ให้กัมการมีสิทธิได้ค่าทดแทนจากธนาคารแห่ง
ประเทศไทยสำหรับการใช้จ่ายอันสมควรและการเสียหายใน
หรือเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ เว้นไว้แต่การเสียหายที่เกิด
ขึ้นจากความผิดของตน

มาตรา 9 กัมการไม่ต้องรับผิดชอบในการใช้จ่ายและการ
เสียหายใดๆ ที่เกิดขึ้นแก่ธนาคารแห่งประเทศไทย ในกรณีที่

(1) ทรัพย์สินหรือหลักทรัพย์ซึ่งธนาคารได้มาหรือรับ
ไว้ในนามของธนาคาร มีค่าไม่เพียงพอหรือเสื่อมลง หรือมี
กัมสิทธิไม่สมบูรณ์ บกพร่อง หรือเสื่อมลง

(2) ลูกหนี้หรือลูกหนี้ของธนาคารมีหนี้สินส่วนตัวหรือ
ล้มละลาย หรือทำละเมิด

(3) กำกับการได้ทำการใด ๆ ในการปฏิบัติหน้าที่หรือเกี่ยวกับหน้าที่

ทั้งนี้ เว้นไว้แต่การใช้จ่ายหรือการเสียหายนั้นได้เกิดขึ้นจากความผิดของตน โดยการจงใจกระทำหรือละเว้นกระทำ หรือโดยการประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

มาตรา 10 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นผู้กำหนดเงินบำเหน็จของกำการ

มาตรา 11 กำการย่อมถูกถอนจากตำแหน่ง กล่าวโดยฉพาะในกรณีต่อไปนี้

- (1) เป็นบุคคลล้มละลาย หรือเป็นผู้ไร้ความสามารถ
- (2) ขาดการประชุมคณะกำการกว่าสามครั้งต่อเนื่องกัน โดยไม่มีข้อแก้ตัวอันสมควร
- (3) รับเป็นกำการหรือรับตำแหน่งในธนาคารอื่นใด

หมวด 2

ธุรกิจของธนาคารแห่งประเทศไทย

มาตรา 12 ธุรกิจประเภทที่พึงเป็นงานของธนาคารกลางอันธนาคารแห่งประเทศไทยประกอบได้ คือ

(1) การออกและจัดการธนบัตรและบัตรธนาคาร และการจัดการทุนสำรองดั่งบัญญัติไว้ในหมวด 4 แห่งพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย พุทธศักราช 2485

(2) การรับเงินฝากประจำหรือกระเสีรายวัน โดยไม่จ่ายดอกเบี้ย

(3) การซื้อ ขาย และรับช่วงซื้อลดตั๋วแลกเงิน และตั๋วสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการค้าหรือพานิชอันสุจริต มีลายมือชื่อของบุคคลที่พึงเชื่อถือสองคนหรือมากกว่า ลายมือชื่อหนึ่งต้องเป็นขอธนาคารใดธนาคารหนึ่ง และถึงกำหนดใช้เงินภายในระยะเวลาที่คณะกษาณกำหนด แต่ต้องไม่เกินหกเดือนนับแต่วันซื้อหรือรับช่วงซื้อลด โดยไม่รวมวันผ่อนเข้าด้วย

(4) การซื้อจากและขายให้แก่ธนาคารต่าง ๆ ซึ่งเงินปรีวิตต่างประเทศ

(5) การมีเงินคดเหลือไว้ที่คลังของรัฐบาลและธนาคารอื่น ๆ และการรักษาส่งเงินตามจำนวนที่เห็นสมควรไว้ที่คลังและธนาคารนั้น ๆ เป็นเงินที่ควรจ่ายคืนเมื่อเรียก หรือเมื่อได้บอกกล่าวล่วงหน้า หรือเมื่อถึงกำหนดเวลา of Thailand

(6) การให้กู้ยืมเงินโดยมีทรัพย์สินเป็นประกัน ดังต่อไปนี้

(ก) หลักทรัพย์ของรัฐบาล หรือหลักทรัพย์ที่รัฐบาล
รับประกันคืนเงินและดอกเบี้ย

(ข) ทองคำ เงิน หรือเอกสารแสดงกัมสิทธิ์ใน
ทองคำหรือเงิน

(ค) ตัวแลกเงินและตัวสัญญาใช้เงิน เท่าที่พึงซื้อ
หรือรับช่วงซื้อได้ตามอนุมาตรา 3

(ง) ตัวสัญญาใช้เงินของธนาคารใด ๆ ที่คำนวณด้วย
เอกสารแสดงกัมสิทธิ์ในสิ่งของ อันได้โอนให้แก่หรือจำนำ
ไว้กับธนาคารนั้น ๆ เป็นประกันเครดิตเงินสดหรือเงินเบิก
เกินบัญชีซึ่งตกลงกันไว้เพื่อการค้าหรือพานิชอันสุจริต

แต่การให้กู้ยืมเงินดังกล่าวแล้วไม่ว่ากรณีใด ๆ ต้องมี
กำหนดเวลาไม่เกินหกเดือน

(7) การให้รัฐบาลกู้ยืมเงินไม่มีประกัน โดยกระทรวงการ
คลัง เป็นผู้กู้ยืมเพื่อรายจ่ายที่อนุญาตไว้ในงบประมาณธรรมดา
เป็นจำนวนไม่เกินร้อยละยี่สิบห้าแห่งรายจ่ายที่กล่าวนั้น โดย
ต้องชำระคืนภายในสามเดือนต้นแห่งปีงบประมาณถัดไป

(8) การออกตราฟัณฑ์ที่กำหนดให้ใช้เงินเมื่อทวงถาม ณ สำนักงานหรือสำนักตัวแทนของธนาคารเอง

(9) การเข้าซื้อซื้อ การซื้อ และการขายหลักทรัพย์ รัฐบาลแห่งประเทศไทยและต่างประเทศ และหลักทรัพย์ คริสต์ต่างประเทศ

เพื่อประโยชน์แห่งอนาตราณั หลักทรัพย์ที่รัฐบาลแห่ง ประเทศที่กล่าวแล้วรับประกันต้นเงินและดอกเบี่ยนั้น ให้ ถือว่าเป็นหลักทรัพย์ของรัฐบาลนั้น ๆ

(10) การรับรักษาเงิน หลักทรัพย์ และของมีค่าอย่าง อื่น ๆ และการเก็บผลประโยชน์แห่งหลักทรัพย์ที่กล่าวนั้น ไม่ ว่าจะเป็นต้นเงินหรือดอกเบี่ย

(11) การซื้อและขายทองคำและเงิน

(12) การกั้มเงินเพื่อธุรกิจของธนาคารเอง และการ ให้ประกันเงินกั้มนั้น

(13) การดำเนินกิจการเงินระหว่างประเทศ โดยอนมุติ ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

(14) การขายและจำหน่ายเป็นตัวเงินซึ่งทรัพย์สินทั้งปวง ไม่ว่าจะเป็นสังหาริมทรัพย์หรืออสังหาริมทรัพย์ ซึ่งตก

8 ธันวาคม 2485 ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 59 ตอนที่ 75

เข้ามาอยู่ในครอบครองของธนาคารไม่ว่าโดยทางใด เป็นการ
รับสิทธิเรียกหรือไต่ จู่ ขอ ธนาคารทั้งหมดหรือแต่บางส่วน

(15) การดำเนินการแห่งระบบที่ บัญชีระหว่างธนาคาร
(16) การรับและจ่ายเงินจำนวนต่าง ๆ เกี่ยวกับ บัญชี
ฝากของกะชงการคลัง การทำการแลกเปลี่ยนเงิน การส่ง
เงินไปต่างประเทศ และกิจการธนาคารอื่นตามที่ เป็นของ
รัฐบาล และการออกและจัดการเงินกู้ ที่ มีบัญญัติไว้ใน
หมวด 6 แห่งพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย พุทธ
ศักราช 2485

(17) การทำการเป็นตัวแทนของรัฐบาลในกิจการประเภท
ใด ๆ ดังระบุดังต่อไปนี้

- (ก) การซื้อและขายทองคำและเงิน
- (ข) การซื้อ ขาย และโอนตั๋วแลกเงิน หลักทรัพย์
และใบหุ้น
- (ค) การเก็บผลประโยชน์แห่งหลักทรัพย์หรือใบหุ้น
ใด ๆ ไม่ว่าจะปันคืนเงิน ดอกเบี้ย หรือเงินปันผล
- (ง) การควบคุมและถ่วงดุลไว้ในแหล่งกลางซึ่งเงิน
ปรัวัดต่างประเทศ

(จ) การทำกิจการอื่นใดของรัฐบาลตามแต่รัฐบาล
จะมอบหมายให้

(18) กล่าวโดยทั่วไป การทำกิจการทั้งปวงที่เกี่ยวกับ
หรือเนื่องจากการใช้อำนาจหรือการปฏิบัติหน้าที่ของธนาคาร
ตามพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย พุทธศักราช 2485
และพระราชกฤษฎีกา

มาตรา 13 พายได้บังคับกับหลักเกณฑ์มาตรา 12 ห้ามมิให้
ธนาคารแห่งประเทศไทย

(1) ประกอบการค้า หรือมีส่วนได้เสียโดยตรงในกิจ
การพานิช อุตสาหกรรม หรือการระดมยืมอื่น ๆ แต่ธนาคาร
ขาดได้มาโดยทางใด ๆ ซึ่งส่วนได้เสียเนื่องในการระดมยืม
เรียกร้อยใด ๆ ของธนาคาร และบันดาส่วนได้เสียที่ได้มา
นั้นต้องจำหน่ายเร็วที่สุดที่จะพึงทำได้

(2) ชื้อหุ้นในธนาคารอื่นใดหรือบริษัทใด หรือให้กู้ยืม
เงินโดยรับหุ้นเช่นนั้นเป็นประกัน

(3) ให้กู้ยืมเงิน โดยรับงานของอสังหาริมทรัพย์หรือ
รับเอกสาร สแดงกัมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์ไว้เป็นประกัน
โดยประการอื่น หรือถือกัมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์ เว้นไว้

แต่ที่จำเป็นสำหรับใช้เป็นสถานที่ประกอบธุรกิจของธนาคาร และเป็นที่พักของพนักงาน แต่ในกรณีที่สิทธิเรียกร้องใดๆ ของธนาคารน่าจะเป็นอันตราย ธนาคารจะประกันความมั่นคงของตนด้วยอสังหาริมทรัพย์ใด ๆ ก็ได้ และจะเข้าถือกรรมสิทธิในอสังหาริมทรัพย์นั้น ๆ ก็ได้ แต่ทว่าจะต้องขายเสียโดยเร็วเท่าที่จะทำได้

(4) ให้กู้ยืมเงินโดยไม่มีประกัน

(5) ออกตั๋วเงินโดยประการอื่นใดนอกจากกำหนดให้ใช้เงินเมื่อทวงถาม

หมวด 3

เงินสำรองที่ธนาคารต้องดำรงไว้

มาตรา 14 เงินคงเหลือที่แต่ละธนาคารต้องดำรงไว้ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยตามมาตรา 32 แห่งพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย พุทธศักราช 2485 นั้น อย่างน้อยต้องเป็นจำนวนดังต่อไปนี้

(1) ในกรณีปกติ ร้อยละห้าของหนี้สินที่ต้องจ่ายเมื่อเรียกร้องและร้อยละสองของหนี้สินที่ต้องจ่ายโดยมีกำหนด

(2) ในกรณีพิเศษ ร้อยละสามของหนี้สินที่ต้องจ่าย เมื่อเรียกร้อง และร้อยละสองของหนี้สินที่ต้องจ่ายโดยไม่มี กำหนดเวลา

การที่จะจัดให้ธนาคารใดเข้าอยู่ในกรณีพิเศษ ให้เป็น อำนาจหน้าที่ของธนาคารแห่งประเทศไทย โดยคำนึงถึง ลักษณะธุรกิจของธนาคารนั้น

เพื่อความประสงค์แห่งมาตรานี้ คำว่า "หนี้สิน" ไม่ให้ รวมตลอดถึงเงินที่ได้กู้ยืมไปจากธนาคารแห่งประเทศไทย

หมวด 4

อำนาจและหน้าที่ผู้สอบบัญชี

มาตรา 15 ให้คณะกรรมการเลือกตั้งผู้สอบบัญชีทุกปี แต่ จะให้ผู้สอบบัญชีที่เลือกตั้งในครั้งแรกเป็นผู้สอบบัญชีและ ทำการในหน้าที่นั้นต่อไปจนถึงเวลาเสนอบัญชีงบดุลและบัญชี กำไรขาดทุนฉบับแรกตามมาตรา 22 ก็ได้

ผู้สอบบัญชีที่พ้นจากตำแหน่งนั้น คณะกรรมการจะกลับ เลือกตั้งเข้ารับตำแหน่งอีกครั้งได้

8 ธันวาคม 2485. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 59 ตอนที่ 76

ในกรณีนี้ตำแหน่งผู้สอบบัญชีว่างลงระหว่างปี คณะกรรมการจะเลือกตั้งผู้สอบบัญชีเข้าดำรงตำแหน่งแทนเพียงเท่าที่กำหนดเวลาแห่งตำแหน่งที่เข้ารับแทนก็ได้

มาตรา 16 ให้ผู้สอบบัญชีตรวจสรรพสมุดบัญชีต่าง ๆ ของธนาคารแห่งประเทศไทย และให้ตรวจสอบงบดุลกับบัญชีและใบสำคัญที่เกี่ยวข้องกับบัญชีนั้น ๆ

มาตรา 17 ให้ผู้สอบบัญชีทำรายงานว่าด้วยงบดุลและบัญชีเสนอรักมนตร์ว่าการกะชงการคลัง และให้แสดงความคิดเห็นในรายงานแต่ละฉบับด้วยว่า งบดุลนั้นครบถ้วนและเที่ยงธรรมโดยมีรายละเอียดอันจำเป็นทั้งหมด และได้ทำขึ้นตามสมควรในอันที่จะสะดวกให้เห็นสถานะการงานของธนาคารแห่งประเทศไทยที่เป็นอยู่ตามจริงและถูกต้องหรือไม่ และให้ผู้สอบบัญชีได้เรียกเอาคำอธิบายหรือข้อความ ที่ให้กล่าวด้วยว่าได้รับหรือไม่ และเป็นก็พอใจหรือไม่

มาตรา 18 เมื่อผู้ว่าการหรือคณะกรรมการหรือ ให้ผู้สอบบัญชีให้ความเห็นในปัญหาเรื่องการเปลี่ยนแปลงอัตรา

ตอนที่ 76 เล่ม 59 ราชกิจจานุเบกษา 8 ธันวาคม 2435

มาตรฐานสำหรับการรับช่วงข้อลดการให้กู้ยืมเงิน การเข้า
ซื้อในเงินกู้ และการซื้อหลักทรัพย์

มาตรา 19 ในการปฏิบัติหน้าที่ ผู้สอบบัญชีทุกคนมีอำนาจ
เข้าตรวจสอบสรรพสมุดบัญชีและเอกสารอื่น ๆ ของธนาคาร
แห่งประเทศไทย และจะสอบถามกิจการหรือพนักงานใด ๆ
ของธนาคาร ทั้งจะเรียกเอาจำอธิบาย และข้อความเกี่ยวกับ
สมุดบัญชีและเอกสารนั้น ๆ ด้วยก็ได้

หมวด 5

บัญชีและรายงาน

มาตรา 20 ปีการเงินของธนาคารแห่งประเทศไทย ให้
เป็นไปตามปีปฏิทิน แต่ปีการเงินปีแรกให้เริ่มในวันที่ 11
ธันวาคม พุทธศักราช 2435 และสิ้นสุดลงในวันที่ 31 ธันวาคม
พุทธศักราช 2436

มาตรา 21 ให้ธนาคารแห่งประเทศไทยเสนอรายงาน
ประจำปีต่อที่ประชุมของฝ่ายออกบริหารธนาคาร และฝ่ายการธนาคาร
ตามแบบที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังกำหนด ต่อรัฐมนตรี
นั้นเพื่อประกาศ

มาตรา 22 พายในเวลาสองเดือนหลังจากวันสิ้นปีการ
เป็นทุกปี ให้ธนาคารแห่งประเทศไทยเสนองบดุลและ
บัญชีกำไรขาดทุนตามที่เป็นอยู่ ณ วันที่ 31 ธันวาคมปีก่อน
ซึ่งมีลายมือชื่อผู้ว่าการ รองผู้ว่าการ และหัวหน้าพนักงานบัญชี
ของธนาคารและผู้สอบบัญชีได้รับรองแล้ว ต่อรัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงการคลังเพื่อประกาศ ทั้งในขณะเดียวกันให้เสนอ
รายงานของคณะกัมการสดแตรงว่าภายในรอบปีนั้นการงานของ
ธนาคารได้ดำเนินไปประการใดด้วย

หมวด 6

บทเฉพาะกาล

มาตรา 23 เมื่อดังว่าจะมีบทบัญญัติมาตรา 12 และมาตรา
13 ธนาคารแห่งประเทศไทยจะประกอบธุรกิจเนื่องด้วยการ
โอนสินทรัพย์และหนี้สินของส่วนงานธนาคารชาติไทยก็ได้
ตามจำเป็น แต่ถ้าธุรกิจใดขัดกับบทบัญญัติแห่งมาตรา
ที่กล่าวแล้ว ก็ให้เลิกธุรกิจนั้นเร็วที่สุดที่จะพึงทำได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

จอมพล ป. พิบูลสงคราม

นายกรัฐมนตรี

LIRT